

**Commentaria et disputationes scholastica in Summam D.
Thomae Aquinatis**

Nazarius, Johannes P.

Coloniae, 1621

Prima Controversia. An Christus aut eius humanitas meruerit aut mereri
potuerit de condigno, aut de congruo vnionem hypostaticam ipsius
humanitatis cum Verbo, vel continuationem aut eius ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82325](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82325)

differentia inter catholicam fidei doctrinam, & haeresim Photini. vt patet in textu. Secundò ex Verbis Euangelij Luc. 1. cap.

SECUNDA CONCL. Neque etiam opera alterius cuiusque hominis potuerunt esse meritoria huius vnionis ex condigno. Probatur tripliciter, primo; quia vnio Incarnationis transcendit vnionem beatæ mentis ad Deum; ergò non potest cadere sub merito. Antecedens probatur; quia vnio Incarnationis est in esse personali; vnio autem beatæ mentis ad Deum est per actum fruuentis: Consequentia verò probatur; quia operatio meritoria hominis propriè ordinatur ad beatitudinem, quæ est virtutis præmium, & consistit in plena Dei fruitione; ergò. *Secundò* probatur eadem conclusio; quia gratia idèò non potest cadere sub merito; quia est merendi principium; ergò multò minus Incarnatio potest cadere sub merito. Antecedens relinquitur vt notum. Consequentia probatur; quia Incarnatio est principium gratiæ; quod probatur ex diuina scriptura Ioan. 1. gratia & veritas per Iesum Christum facta est. *Tertiò* probatur concl. Quia Incarnatio Christi est reformatiua totius humanæ naturæ; ergò nõ cadit sub merito alicuius hominis singularis. Probatur consequentia; quia bonum alicuius puri hominis non potest esse causa boni totius naturæ.

TERTIA CONCL. Sancti Patres meruerunt ex congruo Incarnationem desiderando & petendo. Probatur; quia congruum erat vt Deus exaudiret eos qui ei obediabant.

Expositio Textus.

Dvos postremos primæ conclusionis terminos declarat accuratè Porrecta.

Circa discursum, quo probatur prima conclusio, nota vim probationis antecedentis apud Caietanum, optimè declarantem vim primæ suæ consequentiæ: quam etiam ex August. & sexta Synodo declarat Val. Eadem etiã explicat Porrecta, qui etiam tres secundæ conclusionis probationes, & terminos assumptarum propositionum diligenter exponit. Vide etiam apud eum formam responsionis ad tertium argumentum D. Thom.

PRIMA CONTROVERSIA.

An Christus aut eius humanitas meruerit aut mereri potuerit de condigno, aut de congruo vnionem hypostaticam ipsius humanitatis cum Verbo, vel continuationem aut eius circumstantias, aut quasi extensionem eius ad eas materie partes, quas paulatim per mutationem acquirebat, vel quasi restitutionem eius, qua in resurrectione facta est?

OTRO in inscriptione quaesita continentur. Primum est: An Christus de facto meruerit vnionem humanitatis cum Verbo? Secundum est. An eius humanitas eandem vnionem hypostaticam cum Verbo meruerit? de quibus inter Catholicos Doctores nulla est Controuersia, sed propter alia quatuor vltima necesse fuit hæc duo, velut eorū capita proponere, & ex proprijs ea fundamentis definire, vt ex ijs cæterarum quaestionum annexarum modi faciliè resoluantur: est igitur tertiū quaesitū: An de potentia Dei absoluta Christus mereri potuerit vnionem hypostaticam humanæ naturæ cū Verbi personæ? Quartū est An eandem vnionem mereri potuerit humanitas? Quintum an Christus meruerit,

Naz. in D. Tho. 3. partem

A aut mereri potuerit circumstantias vnionis, seu Incarnationis? Sextum est: An eiusdem vnionis continuationem Christus meruerit, aut mereri potuerit? Septimū est de extensione. Vltimū est de reuisione: & sermo est de merito tam condigni quàm congrui. De his igitur ac præsertim quatuor postremis quaestitis variæ sunt Doctorum opiniones.

Prima sententia est Suar. qui disp. 10. sect. 3. ad 2. *Sententia Doctorum* & 4. quaesitum tria respondet. Primum est: anima Christi vel humanitas nec meruit nec mereri potuit prædestinationem seu electionem suam ad hypostaticam vnionem. Secundum est: Anima Christi vel humanitas non meruit suam vnionem seu assumptionem; quod tamen non est omninò certum secundum fidem. Tertium: etiam de potentia absoluta fieri nõ potuit vt humanitas per opera præcedentia mereretur suam Incarnationem: ad primum autem & tertium respondet in eadem disp. sect. 4. tribus dictis: Primum est: Probabilis est multorum opinio dicentium implicare contradictionem Christum meruisse Incarnationem. Secundum est: Valde probabile est Christum potuisse mereri Incarnationem. Tertiū de facto sine vllò dubio dicendum est, Christum dominū non meruisse Incarnationem suam. Ad reliqua tria respōdet in eadem sect. quinq; dictis. Primū est: quauis fortasse non implicet contradictionem gratiæ vnionis solū prout intelligitur coexistere vni instanti gratis dari, & vt perseuerans & duras esse præmium meritorū; tamē id nec videtur consentaneum naturæ eius, cū de se perpetua sit, nec modo cōmunicationis diuinæ gratiæ, cuius dona sunt sine penitentiā: in fine tamē sectionis ait partē affirmantem sibi videri probabiliorē. Secundū nõ oportet ponere meritū vnionis, quo ad illius quasi extēsiōem; sed paulò inferius cōtrariā adheret opinioni. Tertiū dici potest; Christū meruisse resurrectionē suā, atque adeo vnionem animæ ad corpus, non tamē propterea necesse est, vt meruerit aliquam vnionem humanitatis ad Verbum; quia hæc in re ipsa nõ fuit dissoluta, sed mansit in anima & corpore, quæ; licet inter se fuerint separata per mortem; non tamen à Verbo; quæ responsio (inquit) vera est, si nihil addit vnio totius humanitatis ad Verbum, præter vnionem animæ & corporis inter se; si autē aliquid addit, illud sine dubio fuit Christo restitutum propter merita eius; quia non est maior ratio de resurrectione ipsa, quàm de hac vnione, si aliquid addit: Vltimo ait Christū etiam meruisse, vt hæc vnio hypostatica nõ quidem multiplicaretur, sed vt eadem quasi iterum atq; iterum in rerum natura poneretur per mysterium Eucharistiæ.

Secunda sententia est Vasq. disp. 21. Vbi quarto posito respōdens i. 6. ait: Per vnionē hypostaticā talem fuisse gratiā factā humanitati Christi, vt simul tēpore incipies cū ipsa humanitate non potuerit cadere sub vllū meritū: in octauo verò capitulo ad alia posteriora quaesita respondens ait, humanitatē meruisse perpetuitatē vnionis, & resurrectionē ipsius humanitatis iterū reuiedē cū Verbo diuino secundū se totā & non solū secundū partes & oēs circumstantias, nõ solū consequētes sed etiā antecedentes tempore & concomitantes Incarnationem, quæ per se requisitæ non erāt ad ipsam, fuere tamen peculiare beneficium, sub meritū humanitatis cecidisse nõ solum quatenus habuerūt rationem beneficii respectu aliorum, sed etiam respectu ipsius humanitatis.

Tertia sententia est Thomistarum qui primò & secūdo quaesito cū D. Tho. & cōmuni Theologorū sententiā respōdent, neque Christum neque

R

que

que eius humanitatem meruisse vnionem diuini Verbi cum ipsa humanitate; ad tertium verò dicunt Christum per absolutam etiam Dei potentiam non potuisse dictam vnionem seu Incarnationem mereri; ita Cai. & Med. *super hoc articulo*, Astur. *q. sua 5. concl. 2.* & Aluar. *disp. 16.* Ad quartum respondent primò: per absolutam Dei potentiam fieri potuisse vt humanitas Christi & eius anima mereretur Christi Incarnationem, quantum ad eius substantiam: ita Cai. Astur. & Aluar. *locis supra notatis*; Sed hi duo posteriores in vno conueniunt & in altero differunt. Affirmant enim ambo: Si humanitas prius tempore fuisset in supposito sibi proprio & connaturali, potuisse Incarnationem mereri per opera ex gratia & charitate procedentia, accedente etiã speciali Dei promissione & ordine, per quam illa opera refererentur ad Incarnationem tanquam ad primum. Differunt autem; quia Caietanus admittit naturam humanam prius natura & tempore, quam assumeretur à Verbo potuisse per Dei potentiam absolutam habere propriam existentiam & operationem ex gratia procedentem, quam mereretur vnionem. Sed Astur. affirmat in probatione sua tertie conclusionis duobus alijs modis potuisse Christi humanitatem mereri suam vnionem cum Verbo. Primus est si supponamus veram esse sententiam, quæ multis Theologis visa est probabilis, videlicet Christi humanitatem, quatenus per propriam extitit existentiam prius natura, quam assumeretur ad personalitatem Verbi habuisse actionem ex gratia & charitate procedentem, qua suam cum Verbo hypostaticam vnionem mereretur. Hunc itaq; modum affirmat Astur. esse possibilem. Secundus modus est, si per absolutam Dei potentiam prius natura vel tempore humanitas assumpta fuisset ad existentiam Verbi diuinam, quam ad eius substantiam: tunc enim (inquit) facile intelligeremus Christi animam seu totam eius humanitatem per operationes ex gratia habituali, & ex diuina procedentes existentia mereri hypostaticam vnionem Verbi cum humanitate; quem dicendi modum sequitur Rada in sua *3. p. Contr. 12. a. 3. dub. 1.* Aluar. autem *disp. 16.* negat simpliciter vtrumq; dictum: ait enim supposito, quod humanitas non fuerit producta prius tempore, quam vniretur Verbo sicut de facto contigit: docet fides Catholica non potuisse humanitatem per opera præcedentia in priori naturæ vel subsequenter Incarnationem mereri suam cum Verbo vnionem hypostaticam. Ad sextum quæsitum respondet Astur. *concl. 4.* Christum dominum neque meruisse neque mereri potuisse suæ Incarnationis circumstantias, V. g. tēporis loci quod ex tali matre nasceretur &c. Ad septimum respondet *conclus. 5.* Christum neque meruisse neque mereri potuisse, si proprie de merito fiat sermo, ipsam suæ Incarnationis continuationem; sed inferius addit, potuisse Christum mereri Incarnationis continuationem, sed meritum illud (inquit) esse ab extrinseco ex sola Dei acceptance & promissione; non verò vni meritoriam ex principio intrinseco, videlicet ex gratia vnionis participaret. Ad vltimum respondet negatiue, pag. 472.

Questio 1.

Q. 2.

Relatiō do-

ctri opinio-

nibus offen-

ditur certa

fide tenēda

esse Christi

De singulis ferè propositæ Contr. partibus distinctè per capita agendum est; quia singulæ prias habent difficultates. Est igitur.

PRIMA QVAESTIO; Num Christus meruerit Incarnationem? idest vnionem suæ humanitatis hypostaticam cum Verbo diuino, cui connexa est SECUNDA quærens; an humanitas eandem vn-

ionem sibi meruerit? Hæc quæstio est contra Photinum hæreticum asserentem Christum fuisse purum hominem & meruisse Deitatem; & contra Originem qui in *Petriarchon. cap. 6.* docet animam Christi simul cum Angelis & alijs animabus à principio mundi fuisse creatam, & per bona opera sibi vnionem cum Verbo meruisse, vt refert S. D. in *Comm. epist. ad Heb. cap. 1. lect. 4.* Et quamuis summa consensione Patres & Scholastici doceant, Christum aut eius humanitatem vnionem hypostaticam ipsius humanitatis cum Verbo non meruisse merito cōdigni aut merito cōgrui; disseruit tamen in assignando gradum certitudinis huic catholice veritati. Nam MED. proposita sua prima conclusione asserente Christum non meruisse vnionem hypostaticam ait, conclusionem hanc sibi videri certam secundum fidem; ad cuius probationem adducit multa diuina scripturæ & D. August. testimonia; quæ VASQ. & post eum SVAR. ait non satis probare conclusionem esse de fide, nec ipsi meliora producant: affirmat tamen Vasq. *disp. 21. cap. 1.* oppositam conclusionem esse errorem in fide, si sermo sit de meritis solius liberi arbitrij. AS TVR. autem ait oppositum quidem dictæ conclusionis esse periculofum & non satis tutum in fide, sed non esse expressum errorem loquendo de merito per opera, quæ Christus post Incarnationem fuit operatus; quamuis (inquit) testimonia, quibus illa conclusio probatur, vt plurimum probent efficaciter, quod non præcesserint aliqua merita in Christo, aut in eius humanitate, quibus suæ mereretur Incarnationem.

ALVAR. duo dicit: Primum est si loquamur de merito condigni, certissimum est humanitatem Christi non meruisse per bona opera etiam ordine naturæ duntaxat antecedentia vnionem hypostaticam, & opposita sententia est periculosa in fide & valde proxima errori. Secundum est etiam de congruo non meruit humanitas Christi vnionem cum Verbo, quæ conclusio (inquit) non est ita certa, sicut præcedens; est tamen valde conformis sacris litteris, & opposita est improbabilis & sacris scripturis parum consentanea.

MIHI verò tria videntur dicenda: PRIMUM EST: si sermo sit de merito simpliciter siue de merito condigni, concl. negantem Christum suam hypostaticam vnionem per opera præcedentia meruisse, esse si dei dogma certissimum. quod argumento, iudicio meo, conuincente sic probatur: Ecclesia in pluribus generalibus Concilijs & præsertim Niceno Constan. primo & Ephes. quæ notat Porrecta, hæresim Photini damnauit asserentis, Christum antea purum hominem fuisse & postea per meritum bonæ vitæ obtinuisse, vt esset filius Dei. At eadem hæresis in substantia est asserere Christum aut eius humanitatem prius natura, quam vniretur Verbo personaliter, hanc sibi vnionem condigne meruisse; ergo prædicta conclusio oppositum huic errori pronuncians est de fide. Minor probatur: Quoniam hæresis Photini in hoc præcipue posita fuit, quod credidit Christum non ex vi suæ conceptionis & natiuitatis supernaturalis fuisse filium Dei, sed ex proprijs meritis diuinitatem suæ Dei filiationem sibi comparasse; at hoc idem assereret, qui diceret Christum aut eius humanitatem priusquam Verbo personaliter vniretur, vnionem illam hypostaticam meruisse; ergo. Probatur hæc minor; quia nec differentia prioritatis tēporis & instans naturæ, nec differentia humanitatis terminatæ propria personalitate, aut sine propria personalitate simplici-

ante eius humanitatem Incarnationem condigne non meruisse per opera præcedentia. Deinde probatur etiam nullo alio modo eam meruisse.

citer existentis, antequam Verbo personaliter vniretur, vlla in re praesenti facit in maius, aut in minus erroris varietatem; cum non minus hic, quam haereticis praedicata neget Christum ex vi supernaturalis suae conceptionis esse filium Dei, & asserat illum per merita propria sibi filiationem hanc acquisiuisse. Et confirmatur primò: quia humanitas existens singulariter in rerum natura secundum multorum opinionem est verè suppositum, & Aristot. in 7. Metaph. eam à supposito non distinguit, & secundum veritatem aequiparatur supposito: Quod autem actu propria personalitate terminetur aut non terminetur, hoc impertinens est & merè per accidens in re praesenti: nam siue meritum vnionis tribuatur humanitati simpliciter existenti, siue illi tribuatur propria personalitate terminatè, idem in utraque assertione clauditur error, videlicet Christum non ex vi suae supernaturalis conceptionis sed ex vi propriorum meritorum esse filium Dei. Secundo confirmatur: quoniam uterque dicendi modus aequè repugnat gratiae vnionis, quae omnium gratiarum est maxima: nam vt ait Apostolus Rom. 11. Si gratia, iam non ex operibus, alioquin gratia non est gratia. Tertio confirmatur: quia gratia, idèd non cadit sub meritum, quia est principium omnis boni operis, vt ait S. D. in 1. 2. q. 114. a. 5. at gratia vnionis, non solum principium est omnis boni operis, sed etiam ipsius gratiae habitualis, iuxta illud Ioan. 1. Vidimus gloriam eius, quasi vnguenti à Patre plenum gratiae, & veritatis, & Luc. 1. Quod enim certe natus esset sanctum, vocabitur filius Dei. Quod etiam explicat. S. D. in art. sequenti, & latius quaest. 7. artic. 13. & ibidem expolitores. Secundo probatur primum illud dictum ex communi Theologorum consensu dicentium, Christum suam Incarnationem non meruisse. Tertio probatur ex omnibus illis diuinæ scripturae testimonijs, in quibus sacrosanctum Incarnationis mysterium specialissimè Dei gratiae & beneuolentiae tribuitur. Quod cum proprietate fieri minimè potuisset, si Christus hypostaticam vnionem Verbi cum humanitate merito condigni per opera praecedentia meruisset. Loca praecipua sunt. Io. 3. Sic Deus dilexit mundum, vt filium suum vnigenitum daret. Luc. 1. Per viscerum misericordiae Dei nostri, in quibus visitauit nos oriens ex alto. Ad Tit. 2. Apparuit gratia Dei Saluatoris nostri. Et cap. 3. Apparuit humanitas, & benignitas Saluatoris nostri. Ad Rom. 5. Mysterium Incarnationis appellatur gratia. Sicut enim (inquit) vnus delicto multum mortui sumus, multo magis gratia Dei, & donum in gratia vnus hominibus Iesu Christi in plures abundauit. & Io. 1. De plenitudine eius omnes accepimus. Notandum est autem in his duobus vltimis locis Mysterium Incarnationis gratiam & donum simpliciter nuncupari: atque adeò, non solum respectu nostri, sed etiam respectu Christi & eius humanitatis. Quarta prob. ex D. August. multis in locis, quae refert Med. super hoc a. & Astur. de gratia Christi q. 5. conclus. 1. pag. 454. quae perperam interpretatur Suar. vt optimè probat Aluar. disp. 15. concl. 1. Alia D. August. loca refert Vasq. disp. 21. cap. 1. Quinto prob. illud dictum optimis argumentis. Primum est: Antè vnionem naturae humanae cum persona Verbi, Christus non est neque esse potest; ergò neque meruit neque mereri potuit vnionem humanitatis cum Verbo. Antecedens probatur ex supradictis in articulo 4. vbi declarauimus Christi nomine significari compositum ex humanitate & persona Verbi. Sed quia fortasse dici posset, Christum non secundum se totum sed ratione solius humanitatis priusquam

A vniretur Verbo eandem vnionem meruisse. Contra hoc sit secundum argumentum: Nulla natura rationalis aut intellectualis potest mereri, nisi prius existat; sed humana Christi natura non prius fuit existens, quam vniretur Verbo personaliter; ergò non potuit vnionem hanc cum Verbo mereri. Maior probatur: quoniam in qualibet re operari praesupponit esse, nec oppositum est intelligibile. Minor verò probatur primò: quoniam existentia posterior est substantia; quia per hanc fit ipsa natura capax existentiae, vt ostendimus in 1. p. quaest. 50. art. 2. Contr. 3. ergò prius humanitas subsistit, quam existat; non subsistit autem nisi substantia Verbi, quae illi conuenit per vnionem in esse personali; ergò non prius humanitas fuit existens, quam vniretur Verbo personaliter. Tertium Argumentum est: Gratia habitualis est principium omnis meriti, ex condigno; sed gratia habitualis in humana Christi natura non antecedit sed sequitur eius vnionem hypostaticam cum increati Verbi persona; ergò non meruit Christus aut eius humanitas ex condigno vnionem ipsius humanitatis personalem cum Verbo, antequam haec vnio fieret. Quartum argum. est: Principium quo humanitas Christi in illo priori naturae posset mereri, datum est illi intuitu vnionis & ex ea deriuatur; ergò non potest cadere sub merito illius, nec esse principium meriti illius: Consequentia patet: Antecedens probatur: quia gratia vel auxilia, ex quibus deberet meritum illud procedere, sunt ea, quae data sunt Christo, non titulo adoptionis sed titulo vnionis hypostaticae & filiationis naturalis; ergò supponebant illam & nò potuerunt esse principium merendi illam. Vltimum argum. est: Omnis operatio humanitatis Christi elicitata in eo instanti, in quo est vnita Verbo, est infinitae dignitatis; ergò supponit vnionem & nò meretur illam. Antecedens probatur: quia conceptio qua Beata Virgo concepit Christum in eodem instanti fuit completa per assumptionem humanitatis à Verbo, & fuit conceptio Dei; igitur omnis actio elicitata in eo instanti ab humanitate est operatio Verbi; ac per consequens infinitae dignitatis: Conseq. verò probatur; quia praemium subsequitur & non supponitur ad meritum. Alias probationes lege, si placet, apud expolitores, ex quibus Vasq. disp. 21. cap. 5. quasdam Suar. probationes, vt inefficaces nitiuntur confutare; sed non vacat nunc de earum pondere disputare.

SECUNDO DICO Christum aut eius humanitatem non meruisse de congruo vnionem hypostaticam ipsius humanitatis cum Verbo prius natura, quam illam haberet. Probatur hoc dictum eisdem argumentis quibus praecedens: Et confirmatur; quia vnio humanitatis cum Verbo fuit maxima gratia & summum opus misericordiae & prima radix omnis gratiae habitualis & omnium meritorum; ergò maximè gratis fuit à Deo humanae Christi naturae concessa; igitur nullum in humanitate Christi praecessit meritum congrui sicut nec condigni. Antecedens patet ex sacris litteris supra notatis. Prima consequentia sequitur euidenter ex ipsa ratione gratiae addita illa regula topica; Sicut simpliciter ad simpliciter, ita magis ad magis & maximè ad maximè; Constat autem de ratione gratiae esse, vt gratis detur, id est absque merito; igitur maxima gratia nullum omnino meritum patietur.

TERTIO DICO, Christum per opera sequentia mysterium Incarnationis non meruisse ipsam Incarnationem seu hypostaticam vnionem humanitatis cum Verbo. Probatur hoc dictum argumentis secundo, tertio & quarto. Quibus probatum est primum dictum, & eo etiam argumento, quo probatum est secundum dictum; & amplius confirmabitur ex notandis in sequenti parte Controuersia.

QVAESTIO TERTIA. An Christus per Dei potentiam absolutam mereri potuerit vnionem humanitatis personalem cum Verbo?

*Questio 3.
Ex rationibus
meriti
& premij
probatur
Christi Do-
minum, nec
per Dei po-
tentiam abso-
lutam mereri
potuisse per
opera subse-
quentia suae
humanitatis
vnionem cum
Verbo per-
sonalem.*

Pro quaestione huius resolutione considerandum est primo, dubitationem non esse de meritis ordine temporis aut naturae mysterium Incarnationis precedentibus; quia Christus per ipsam vnionem hypostaticam humanitatis cum Verbo constituitur; ac proinde Christus necessariò posterior est Incarnatione, atque ideo nulla potuerunt esse in Christo merita tempore & natura mysterium Incarnationis praecedentia. Difficultas igitur tantum est de meritis incarnationis subsequentibus. Per hanc arbitratu Suar. potuisse Christum secundum absolutam Dei potentiam vnionem sibi intrinsicam humanitatis cum Verbo mereri, cuius oppositum hic satis aperte docet Sanctus Thom. quem omnes eius sequuntur discipuli.

Secundo notandum est, idem secundum eandem rationem non posse esse causam & effectum respectu eiusdem in eodem genere causae; cum igitur meritum in communi loquendo sit causa efficiens moralis premij, & vnio Verbi cum humanitate sit causa efficiens meritorum Christi, non solum Physica sed etiam moralis; quia valorem illis tribuit infinitum, impossibile est eandem vnionem esse premium meritorum Christi. Ex quo sequitur latum esse discrimen inter gratiam Sanctorum Patrum veteris testamenti & gratiam vnionis comparatione meritorum Christi; quia gratiam Sancti Patres habuerunt ex meritis Christi, veluti ex causa finali praconcepta & volita, antequam esset in re: at gratiam vnionis non potuit habere Christus ex proprijs meritis, nisi tanquam ex causis eius moraliter efficientibus. Secundo sequitur, exemplum quod affert Suar. de Rege, qui tribuit equum & arma militi in stipendium futuri laboris & militiae, & quasi premium meritorum eodem equo & armis futurorum, non esse simile; quoniam ut ait S. D. in 1. 2. q. 114. a. 5. ad 3. & scite notat Aluar. meritum militis seu bonus usus armorum, & equi non est ab equo & armis, ut causis efficientibus, sed à virtute prudentia & arte militis, cuius illa, scilicet equus & arma sunt instrumenta: at vnionis gratia principium est primum efficiens Phys. & morale omnis meriti Saluatoris nostri Iesu Christi; & ideo non potest ex eodem merito, veluti ex causa moraliter efficiente dependere.

Tertio: recolendum est illud axioma à Theologis omnibus approbatum, & ex diuinis litteris acceptum, videlicet principium meriti non cadere sub meritum, cuius vera intelligentia est, nec actu neque potentia principium meriti cadere sub meritum. Et probatur primo; quia principium meriti proximum gratia est habitualis; quam ex operibus suae meritis non posse dependere docet Apost. Rom. 3. 4. & 11. vbi ait: Si autem gratia, iam non ex operibus, alioquin gratia iam non est gratia: & sermo est de operibus non solum praecedentibus sed etiam sequentibus ipsam gratiam: ut optime probat Vafq. cap. 6. & prima parte,

A diff. 91. c. 6. ex quo sequitur euidenter multo magis impossibile esse gratiam vnionis cadere sub meritum; quoniam haec est maxima gratia, & prima radix est omnis gratiae habitualis tam Christi, quam eorum hominum, qui viuunt sunt Christi membra, &c. Secundo probatur idem principium; quia bonitas meriti non debet ex premio derivari, sed illi praesupponi, & qui meretur, debet eam Deo bonitatem asserre, ut eius intuitu aliquid ei tribuat. Si autem principium meriti, quod tribuit ei valorem, esset ipsum premium, totius meriti valor esset à premiante ut sic, & qui meretur nihil suum afferret pro premio.

B Ex his sequitur Christum Dominum, nec per Dei potentiam absolutam mereri potuisse per opera subsequenta suae humanitatis vnionem cum Verbo personalem. Quod his etiam optimis argumentis probatur primo: Quia meritum non se habet ad premium, ut finis ad medium, qui potest praecedere medium, sed ut via ad terminum, ut causa efficiens ad effectum, ut dispositio ad formam: at via, causa efficiens & dispositio praecedunt terminum, effectum & introductionem formae, & oppositum implicat: ergo. Maior quoque causam efficientem probatur à D. Th. de ver. qu. 29. ar. 6. quia meritum est causa premij. Haec enim causalis est vera: ideo miles praemiatu quia meretur: & non est causa finalis nā hoc modo premium est causa meriti; nec formalis, quia meritum potest esse sine premio; nec materialis, quia licet meritum sit dispositio ad premium; non est tamen dispositio naturalis sed moralis, quae pertinet ad genus causae efficientis; igitur meritum est causa efficiens premij. Secundo probatur idem: Quoniam implicat per opera subsequenta mereri primam gratiam; ergo. Antecedens probatur; quia totus eorum operum valor esset à gratia quae est principium meriti, & ita qui meretur nihil afferret quod esset suum, sed totum esset praemiantis. Sed idem contingeret si Christus Dominus per opera subsequenta suae humanitatis vnionem cum Verbo mereretur; ergo. Confirmatur; quia nullus per opera subsequenta potest mereri suum esse, suae creationem vel quod sit homo, quoniam haec supponuntur ad meritum: ergo neque; Christus potuit mereri suam Incarnationem, per quam factus fuit homo, quod in illo supponitur ad meritum.

Tertio probatur idem: quia nullus potest mereri quod iam habet, ut ostendimus in 1. p. q. 62. a. 4. ergo, &c. Sed ait Suar. Incarnationem ut praedestinatam, esse principium meritorum, & eandem ut in re exhibitam esse premium eorum, & ita non esse idem secundum eandem rationem principium & premium meritorum. Sed contra est consuetudo, primo; quod implicat, principium meritorum Christi esse Incarnationem ut praedestinatam & prauiam & non ut existentem; quia de ratione causae efficientis physicae vel moralis est, ut existat antequam operetur: quia operari supponit esse; ergo Incarnatio ut prauiam & ut non existens non potest esse principium meritorum Christi; quia est principium physicum eliciens illam & morale tribuens eis valorem, cuius existentia supponitur ad operationem. Confirmatur; nam gratia prauiam in Petro non tribuit ratione meritorij suo operi: ergo neque hic &c. Secundo. Nā proportionabiliter debemus procedere de Incarnatione & meritis; nā merita ut praesentia necessario supponunt Incarnationem, ut praesentia ex parte principij; quia ex se sunt infiniti valoris, quae habere nequeunt sine Incarnatione; & eadem ratione eadem merita, ut prauiam supponunt Incarnatio-

nationem, ut preuisam; ergo merita Christi quocunque modo considerata supponunt, ut principium eorum Incarnationem proportionabiliter sumptam ut suum principium. *Ultimo*: Nihil potest dari propter primum, vel meritum futurum, nisi ipsum meritum exhibitum in re habeat valorem distinctum & non causatum à premio, alioquin daretur omnino gratis, cum merens soluat id, quod prouenit à premio, quod totum habet à premiante; sed merita Christi futura, propter quae dicitur dari Incarnatio; quando exhibentur in re, totum suum valorem habent ab Incarnatione & consequentibus illam; ergo.

QVAESTIO QUARTA. An humanitas Christi per Dei potentiam absolutam mereri potuerit unionem suam cum Verbo personalem?

Quaestio haec multiplex est: potest enim primo esse de merito humanitatis per opera ex eius naturali facultate procedentia. *Secundo* potest esse de merito per opera ex gratia habituali, aut supernaturali Dei auxilio procedentia. *Tertio* potest esse de merito congrui, & quarto de merito condigni, quod est duplex; alterum de toto rigore iustitiae: alterum vero iustitiam habens, sed minime rigorosam. *Postremo*, de quocunque genere meriti sit quaestio, duplex adhuc eius est membrum: alterum de merito vnionem tempore praecedente; alterum de merito quod sit vnione prius natura tantum.

Si quaestio sit de merito humanitatis per opera ex eius naturalivirtute procedentia, certum est in doctrina D. Tho. naturam humanam non potuisse per ea mereri vnionem suam cum Verbo personalem: Quoniam, ut ait S. D. in 1. 2. q. 114. a. 5. prima gratia, ideo non potest cadere sub merito personae illam non habentis; quia excedit proportionem naturae: at gratia vnionis hypostaticae multo magis excedit proportionem naturae, quam gratia habitualis; ergo non potest cadere sub merito humanitatis: & sermo est de merito tam congrui quam condigni, ut in fine dicti articuli, notat Contr. ex Cap. in 4. dist. 14. Si vero quaestio sit de merito humanitatis per opera ex gratia habituali aut auxilio supernaturali deriuata, quae vnione ipsius humanitatis cum Verbo temporis duratione sint priora, certum est humanitatem meritum aliquod respectu vnionis habere potuisse, quod pluribus modis per absolutam Dei potentiam videtur effici potuisse. *Primo* namque possibile fuit singularem illam humanitatem prius tempore, quam assumeretur à Verbo, propria & naturali sua personalitate terminari, & per gratiam illi diuinitus infusam vnionem sibi cum Verbo hypostaticam promereri, si Deus suae voluntatis decreto & promissione operibus humanitatis sic personatae vnionem cum Verbo personalem veluti primum constituisset dimissa propria illa personalitate consequendum, & de hoc nulla praesertim inter Thomistas est Controversia. *Secundo* probabile est fieri potuisse, ut humanitas prius tempore quam Verbi personalitate terminaretur, propriam haberet existentiam absque vlla personalitate propria vel aliena, & illi gratia & charitas diuinitus infunderetur, quia sibi vnionem cum Verbo personalem diuino praecedente decreto mereretur: hoc enim esse possibile Caietanus & plures ex Thomistis videntur admittere, quod etiam rationi consonum: quia subsistentia siue personalitas, licet secundum ordinem naturae sit necessaria conditio, ut operatio procedat ab agente veluti à principio: non tamen est de ratione intrinseca principij operatiui: neque videtur esse con-

ditio simpliciter necessaria; ita ut implicet contradictionem esse agens, & proprie vel aliene careere subsistentie complemento. *Tertio* satis probabile videtur, possibile fuisse humanam Christi naturam prius tempore assumi ad vnitatem existentiae Verbi, quam eius personali subsistentia terminaretur; quod fieri posse docet Astur. in sepe allegata q. 5. Concl. 3. quo posito certum est humanitatem per gratiam à Deo collatam, aut etiam vnionem illam consequentem posse alteram personalem, scilicet vnionem cum Verbo sibi promereri. *Quarto* fieri potuit, ut humanitas Christi prius tempore vel natura, qua vniretur Verbo, vniretur Patri vel Spiritui sancto aut Deo, secundum eius subsistentiam essentialem tribus personis communem, & ut opera ab ipsa humanitate procedentia in illo priori ordinarentur ad merendum Incarnationem Verbi, si cut etiam opera eiusdem humanitatis vnita Verbo potuerunt ordinari ad merendum de condigno eiusdem humanitatis vnionem cum persona Patris vel Spiritus S. aut cum essentiali subsistentia Dei: Nam actiones humanitatis vnita personae Verbi tantam habent infinitatem personalem & moralem in ratione meriti, quantum habet Incarnatio in ratione praemij. Si autem cogitur humanitas ut tribus prioribus modis vnioni praexistens, haud dubium est, si temporis duratione praexistat, posse per actus ex gratia & charitate procedentes, accedente diuinae voluntatis decreto & ordinatione, non solum ex congruo sed etiam ex condigno vnionem cum Verbo personalem promereri. Nec obstat quod supra diximus, nimirum vnionem hanc esse summam gratiam, & esse principium omnis gratiae & omnis meriti: id enim verum est secundum ordinem praesentem diuinae prouidentiae supernaturalis, secundum quem omnium hominum gratia habitualis ex hypostatica vnione veluti ex primo fonte deriuatur: in praedictis autem casibus alius esset ordo; nam gratia humanitatis tunc ex gratia vnionis minime dependeret in genere causae efficientis physicae vel moralis, sed in genere tantum causae finalis; quae dependentia merito de condigno in ordine ad vnionem ex illa gratia dependente non repugnat.

Sed quare Asturicensis: an meritum humanitatis in tertio casu, quo scilicet prius tempore diuinae coniungeretur existentiae quam personalitati, perfectam & exactam haberet iustitiae rationem. Cui quaestio respondet idem author negando, cuius ratio est; quia Verbi existentia humanitati communicata parum aut nihil conferret ad illius meriti valorem; atque adeo totus aut ferè totus meritorius valor ad habitualem gratiam humanitati collatam esset referendus, ac proinde non esset meritum omnino perfectum & rigorosum. Deinde ad infinitum meriti valorem necesse est, ut is qui meretur sit Deus & homo; adeo ut natura humana & diuina persona simul constituent vnum merentem: tunc autem non esset Deus & homo, cui meritum conueniret, sed natura tantum humana mereretur ut quod; existentia verò concurreret ut merita conditio: quo fit ut nulla humanitatis sit meriti merita sufficerent ad perfectè & rigorosè merendum similem alterius creatae naturae vnionem cum existentia Patris aut Spiritus sancti, ut ibidem etiam concludit Asturicensis.

Sed ut libere dicam quod sentio, impossibilem arbitror esse vnionem hanc cum sola existentia Verbi, sicut nec fieri potest cum existentia tribus personis.

R 3 foris

in e. vbi dicitur
posse.

sonis communi. Primò; quia non sunt tres, sed vna tantum diuinarum personarum existentia, quæ non est relatiua sed absoluta, vt ostendimus in 1. p. q. 28. a. 2. in exp. textus ex D. Th. in 1. dist. 53. q. 1. a. 1. ad 1. Secundò; quia ex sua propria ratione formali est vltima rei actualitas: sicut autem repugnat essentia diuinæ: quia purissimus actus est, esse formam alicuius in genere rerum; ita repugnat existentia diuinæ: quia pura actualitas est, esse vltimam rei creatæ actualitatem immediatè. Et confirmatur: quoniam, vt ait S. D. 1. p. q. 8. a. 1. *Esse est illud, quod est magis intimum, & quod profundius omnibus inest, cum sit formale respectu omnium, quæ in re sunt*: Ex quo principio probat idem S. D. in primo, cont. gent. c. 26. quod Deus non est esse formale omnium: sequeretur enim (inquit) illum non esse super omnia, sed intra omnia; imò aliquid omnium. Tertiò probatur idem, videlicet impossibile esse prædictam vnionem Dei, vel diuinæ personæ cum humana natura secundum solam existentiam, & immediatè: Quoniam, vt ostendimus in 1. p. q. 3. a. 4. Contro. 1. existentia est illa, qua formaliter res existens est ens reale simpliciter in rerum natura: igitur existentia est aliquid rei valde intimum; cum sit ratio formalis constitutiua rei in esse reali simpliciter dicto: hoc autem veluti magna imperfectio diuinitati repugnat; igitur impossibile est Dei, aut diuinæ personæ existentia cuiquam naturæ creatæ immediatè copulari, vt eius esse formale, quo sit existens in rerum natura.

Denique non placet, quod ait idem Author, nimirum meritum humanitatis sic vnita non fore de condigno: Nam quando meritum procedit ab operante dignitatis simpliciter infinitæ seipsum ei à quo meretur subijciente; non solum est meritum condigni, sed etiam est de toto rigore iustitiæ: at humanitas sic vnita dignitatem haberet simpliciter infinitam ab existentia diuina sibi communicatam; ergò mereretur infinite & de toto rigore iustitiæ.

Nunc de merito ordine tantum naturæ hypostaticam vnionem præcedente dicendum est. Num scilicet per absolutam Dei potentiam inesse potuerit humanitati Christi. Dico itaque primò: Si Christi humanitas propriam habuisset existentiam, aut prius natura assumpta fuisset ad existentiam, quam ad subsistentiam Verbi, potuisset per gratiam à Deo acceptam vnionem sibi mereri cum eodem Verbo personalem. Probat; quia natura cum sola existentia per Dei gratiam potest operari opera meritoria, vt antè diximus: at prioritas instantis naturæ sufficit ad veram & propriam meriti rationem in ordine ad aliquid tantquam præmium, quod natura posterius est; ergò. Minor probatur; quoniam in vno temporis instanti plura possunt eidem aduenire, quæ sint ad inuicem ordinata secundum diuersa instantia naturæ, vt patet in igne de nouo genito, cui in eodem instanti adueniunt ordinatè, quantitas, siccitas, leuitas, lux & calor: constat autem operationes intellectus & voluntatis in vno temporis instanti posse produci, & S. Th. quodlib. 8. a. 9. & in 2. dist. 5. q. 7. a. 2. & in Sent. ad Anibal. eadem distinctione, q. & a. docet non esse necessariū meritum præcedere præmium tempore, sed natura tantum, quod etiam nos cum Cai. aduersus recentiores defendimus in p. q. 63. a. 6. Contro. vnica §. Iam verò superest.

Secundò dico: Si Christi humanitas non habuit existentiam prius natura quam assumeretur à Verbo, impossibile fuit eam sibi vnionem cum

Verbo personalem prius natura mereri, quam vniretur. Probat; quoniam ad operandum necessaria simpliciter est existentia ipsius operantis; alioquin essentia rerum agere multa potuissent ab æterno, quod fatuum & ridiculum est cogitare.

QVAESTIO QVINTA. An Christus meruerit, aut mereri potuerit vnionis hypostaticæ continuationem, & perpetuitatem.

Quæstionis huius resolutio quoad vtramque partem ex præcedentium fundamentis & definitione colligitur, præsertim verò ex communi supra posito Theologorum axiomate sic arguendo: Principium alicuius meriti non potest esse præmium eiusdem meriti: sed gratia vnionis & eius continuatio est per se principium primum & radicale omnium meritorum Christi; ergò non potest esse eorum præmium. Maior patet ex prædictis. Minor quo ad eius primam partem est D. Th. locis supra notatis: quo ad secundam verò, scilicet gratiæ continuationem probatur: quia continuatio principij merendi non ponit in numerum cum substantia ipsius principij, sed tantquam vnum cum ipso computatur, sicut etiam conseruatio rerum non ponit in numerum cum earum creatione: nam vt ait S. D. in 1. p. q. 70. a. 1. ad 4. conseruatio rerum non est per aliquam nouam actionem sed per continuationem actionis, quæ dat esse, sicut etiam conseruatio luminis in aere est per continuatum influxum à Sole; Quemadmodum igitur vna & eadem actio secundum re est creatio & conseruatio rei creatæ; ita productio substantialis principij meritorum scilicet vnionis hypostaticæ, & eius continuatio vna & eadem actio realiter est; ac proinde sicut conseruatio creaturæ passiuè sumpta idem est realiter, quod ipsa creatura cum ordine ad Deum conseruantem, ita vnionis continuatio idem est realiter cum ipsa vnione passiuè sumpta, prout ordinem habet ad Deum vnientem. Sicut igitur vnio humanitatis cum Verbo principium est omnium meritorum Christi, sic & eius continuatio; ergò non minus huic, quam illi repugnat esse præmium cuiuscunque meriti. Secundo prob. vtræque pars; quia omne Christi meritum post vnionem pendet ab ipsa vnione conseruata; ergò non potest ipsam vnionis conseruationem mereri: antecedens est per se notum: nam remota conseruatione vnionis, sicut non esset Christus, ita non esset aut esse posset Christi meritum. Conseq. patet ex supradictis; quia idem respectu eiusdem secundum eandem rationem non potest esse causa & effectus in eodem genere causæ: hoc autem esset, si Christus suæ vnionis conseruationem mereretur; quia vnionis conseruatio, non minus quam vnio, causa est omnis meriti, non solum physica sed etiam moralis & meritum causa est moralis efficiens præmij. Tertiò: Nullus potest sibi mereri gratiæ continuationem; ergò neque Christus mereri potuit suæ hypostaticæ vnionis cum Verbo continuationem. Antecedens probatur; quia mereri gratiæ continuationem est mereri perseverantiam: at nullus potest perseverantiam mereri, vt probat S. D. in 1. 2. quæst. 114. art. 9. Conseq. verò prob. quoniam idèd non potest homo iustus continuationem gratiæ sibi mereri; quia continuatio gratiæ est ipsa prima gratia, quæ primum & radicale merendi principium est, cui repugnat, vt sit ipsius meriti terminus & præmium: at vnio personalis humanitatis cum Verbo non minus, sed multo magis primū principij & prima radix

questio 5.
Christi nec
merito con
digni, nec
merito con
grui mereri
posse: di
ne vnionis
continua
nem & per
petuitatem.

dix est omnium meritorum in Christo, quam prima gratia in homine iusto, igitur Christus nullo modo potuit dictae vnionis mereri continuationem. Et confirmatur à simili: quia potentia naturalis, puta intellectus & voluntas, quamuis se ipsam possit per suas operationes naturales perficere, adeò vt perfectio sit terminus operationum; non tamen potest sui continuationem in esse seu conseruationem causare: sed hoc minus est primæ causæ, quæ potentiam in esse produxit; ergò similiter primum merendi principium & radicalis merendi facultas potest quidem propriam sibi mereri perfectionem, puta augmentum gratiæ, sicut etiam Christus plures suæ Incarnationis meruit perfectiones, scilicet immortalitatem, gloriam corporis, & sui nominis exaltationem; at continuationem vnionis suæ substantialis mereri non potuit ob dictam causam; quia scilicet vnionis cõtinuatio idem est realiter cum ipsa vnione, nec cum ea, aut cum eius prima productione ponit in numerum.

Quartò prob. idem: quoniam vnio personalis tribuit operibus Christi totum valorem meritorum, quem possunt habere; sed non tribuit illis, vt actus sint meritoria cõtinuationis Incarnationis; ergò id non potest tribuere. Maior est certa; quia tribuit illis valorem infinitum, quo nullus potest esse maior in eodem subiecto. Minorem fatetur Suar. nobis in hac quæst. contrarius: Is enim disput. 4. sect. 4. §. Dices ait Christum Dominum nunquam ordinasse suum meritum ad primum infinitum: at cõtinuatio Incarnationis, non est minus infinita, quàm ipsa Incarnatio; ergò. Sed probatur illa minor: quoniam aliàs gratia vnionis collata Christi humanitati sine meritis solum fuisse pro primo instanti: quod esse falsum ex eo patet, quòd illa gratia de se est continua, sicut quælibet gratia Dei est irrevocabilis, vbi non apponitur impedimentum: ibi autem nullum poterat apponi: quia Christus est impeccabilis. Confirmatur; quia alias totum meritum Christi fuisse exhaustum per tale primum, & nihil amplius de condigno meruisset. Probatur hoc; quia cõtinuatio Incarnationis est tantum bonum, quantum est ipsa Incarnatio; & non minus quàm ipsum meritum Christi: est enim eius dignitas infinita; ergò si illa redditur in primum meritorum Christi, nihil amplius ex iustitia debetur illis. Vltimò probatur idem: & præmitto primum, quòd licet Christus, vt homo fuerit temporis mutationi subiectus, vt ait Aug. lib. 2. de peccatorum meritis & remiss. c. 25. qua ratione S. Lucas recenset eius ætatem per temporum differentias. Si tamen loquamur de vnione Verbi ad eius humanitatem eo modo, quo facta est, illa non tempore, sed æternitate vel æuo mensuratur, vt ostendimus in 1. p. qu. 10. ar. 6. vbi diximus existentiam animæ Christi, quæ diuina est & increata, dupliciter posse considerari: vno modo secundum se, & ita mensurari æternitate & esse ipsam æternitatem incretam: alio modo vt est esse humanæ naturæ & animæ Christi supplens excellenter eius esse naturale: & secundum hanc rationem diximus esse ipsum æuum. Nam, vt ibi latè probauimus, existentia Christi secundum hanc rationem tota conuenit æui diffinitio: quatenus autem hoc esse sic vnitur humanitati, vt eam eleuet ad ordinem diuinum, æternitas est humanitati communicata. Quod non obscurè significat S. Thom. infra qu. 50. a. 2. dicens, vnionem hanc ex sui natura esse permanentiorem gratiæ; quam tamen ex Theologis multi docent in suo perfecto statu æternam esse: quod esse verum in-

A dicat eius operatio connaturalis scilicet beata visio, quæ mensuratur æternitate. Et idem S. D. in 3. dist. 21. qu. 1. ar. 1. & in 3. ad Anibaldum ait vnionem vel adhesionem humanitatis ad Verbum esse immutabilem, sicut adhesio beatorum ad Verbum: sed immutabilitas est ratio æternitatis, & adhesio beatorum ad Deum est æterna; ergò etiam hæc vnio. Quod explicat eruditè Caiet. infra qu. 50. ar. 2. dicens: *Quand ex propria ratione permanentis est esse, quàm operari, & esse substantiale, quàm accidentale, & esse substantiale diuinum hypostaticè, quàm esse accidentale diuinum adoptiue; antò permanentis diuina gratia donum est vnio personalis carnis ad Verbum Dei, quàm gratia adoptionis filiorum Dei.* Dixi, vnionem illam esse immutabilem eo modo, quo facta est: quoniam, vt patebit infra quæst. 6. ar. 5. facta fuit, vt esset vna in actu, & duæ in potentia, & vt existente humanitate vnio Verbi cum ipsa secundum se perseveraret, ea verò non existente maneret cum eius partibus vnio Verbi, cum anima scilicet & corpore separatis, vt in triduo mortis Christi Domini, quod huius vnionis immutabilitatem non tollit aut minuit, cum hoc non ex ipsius vnionis natura proueniat, sed ex defectu subiecti: sicut etiam esse animæ rationalis de se est immutabile & æternum; quia licet aliquando corpori communicetur & aliquando subtrahatur: hoc tamen non euenit ex ipsius esse defectu, sed ex defectu corporis, quod est ab intrinseco corruptibile. Secundo præmitto ex 1. p. qu. 10. ar. 4. & 5. & qu. 14. ar. 13. æterna & æuiterna habere simul totum suum esse, & in se nullam admittere formalem vnionem vel successione; sed tantum secundum extrinsecam coexistentiam temporali.

Quibus præmissis sic probatur intentum: In æternis vel æuiternis nulla est formalis cõtinuatio; sed Christus non potuit mereri primum instans suæ Incarnationis, vt antè diximus; ergò neque eius cõtinuationem vel conseruationem. Prima propositio probatur: Quoniam in æternis & æuiternis solum reperitur vnum instans formaliter indiuisibile, licet coexistenter ad tempus quandam habeat cõtinuationem & quasi successionem ac diuisibilitatem; ergò in illis secundum se non possunt assignari partes formaliter diuisæ aut diuisibiles: sed eorum tota duratio vnum est instans formaliter indiuisibile. Ex his sequitur, nec per Dei ordinationem & acceptationem opera Christi Domini potuisse mereri cõtinuationem vnionis humanæ naturæ cum Verbo personalem; quoniam huic vnioni repugnat ex intrinseca sui ratione esse terminum ac primum meritorum; eò quòd ex sui quidditate principium est primum omnium meritorum secundum duplicem modum efficientis, scilicet physicum & moralem. Quare non video, quomodo ab extrinseco per Dei scilicet ordinationem & acceptationem possibile fuerit, opera Christi vnionis illius cõtinuationem promereri. Nam ad ea, quæ contradictionem impleant, Dei potentia non extenditur; constat autem ex ijs, quæ diximus, implicare contradictionem primum principium gratiæ esse terminum & primum meriti ex eodem principio procedentis. Quamuis autem negandum non sit, hominem iustum mereri de congruo suæ gratiæ conseruationem; non tamen operibus Christi meritum congrui tribuendum est in ordine ad cõtinuationem vnionis hypostaticæ; quia meritum illud congrui, quò iustus homo suæ gratiæ cõtinuationem mereatur, non tam ex ipsa gratia, quàm ex operatis voluntate dependet; at vis tota meritorum Christi ex

fi ex ipsa vnionis gratia, veluti prima radice necessario deriuabatur. Iam autem diximus, meritum Christi, quæ ex illa vnione procedebant, virtutem ex illa habere minimè potuisse ad ipsius vnionis continuationem promerendam; sicut neque gratia habitualis actionibus hominis iusti vim potest conferre meritoriam, qua continuationem eius siue perseverantiam mereantur.

QVÆSTIO SEXTA. An Christus meruerit, aut mereri potuerit circumstantias Incarnationis?

Quæstio 6.
Christum
Dominum
circumstan-
tias omnes
precedentes
concomitan-
tes & con-
sequentes
meruisse,
quatenus
sunt homi-
num benefi-
cia, solas
vero conse-
quentes etiã
quatenus
sunt huma-
nitatis as-
sumptæ benefi-
cia meruisse.
se.

Varie sunt Incarnationis Dominicæ circumstantiæ; quædam enim sunt precedentes vt Sanctitas Virginis, Angeli salutatio & Virginis consensu: quædam concomitantes vt tempus, locus, persona Virginis cum omni sua sanctitate & plenitudine gratiæ: quædam consequentes; vt apparitio Stellæ, Pastorum & Magorum adoratio, Fuga ex Iudæa in Aegyptum, &c. Quæ omnes dupliciter considerari possunt: Vno modo, quatenus beneficia sunt hominum & Angelorum: Alio modo, quatenus sunt humanitatis assumptæ beneficia. Et si quidem priori modo considerentur prædictæ circumstantiæ, certum

PRIMO, Christum earum omnium effectum meruisse, scilicet hominum, & Angelorum beneficium: meruit. n. Christum vt Incarnationis suæ circumstantiæ in salutem subsequendum hominum; & in gloriam Virginis & Angelorum redundaret: Ex hoc enim, quod per angelum fuit hoc admirabile mysterium Virgini nunciatum, & per Angelos pastoribus manifestatum, magnum Angeli gaudium accidentale receperunt.

SECUNDO certum est: Christum circumstantiis omnibus Incarnationem consequentes viroque modo consideratis meruisse.

Quæstio verò est de præcedentibus & concomitantibus circumstantiis: num eas Christus sibi meruerit aut mereri potuerit? Vsq. enim ad vtramque partem affirmatiuè respondet. Sed oppositam sententiam habet Asturicensis in alleg. sæpè qu. 5. concl. 4. Cuius præcipuum fundamentum confutat Vsq. cuius tamen opinio mhi non probatur: nec ea quibus ipse vtitur argumenta conuincunt. Ad euidentiam igitur proposito difficultatis recolendum est illud sæpè repetitum axioma commune, videlicet: Principium meriti non potest esse terminus sue merces illius meriti, cuius est principium: cuius rationem superius esse diximus, quia sequeretur idem respectu eiusdem & secundum eandem rationem posse esse causam & effectum in eodem genere & modo causæ; igitur nullum, quod verè & actu principium est meriti aut se tenet ex parte principij meriti, quatenus actu principium est meriti, potest sub idem meritum cadere; ita vt sit eius terminus & merces: constat autem circumstantias præcedentes & concomitantes mysterium Incarnationis se tenere ex parte ipsius Incarnationis & vnionis hypostaticæ, quatenus principium est omnis meriti; igitur nullius Christi meriti possunt esse merces. Nec obstat, qd mysterium Incarnationis potuisset alias, si Deo placuisset, habere circumstantias locorum, personarum, temporum &c. atque adeo circumstantiæ, quas actualiter habuit, videantur illi conuenire per accidens; hoc inquam non obstat; quoniam hoc ipso quod actu circumstantiæ sunt primi principij merendi, se tenent ex parte eius, & ad ipsum primum meriti principium pertinent, prout actu constituitur in rerum naturâ; atque adeo, quatenus principium est, veluti conditiones sine quibus aut non esset principium hoc i-

dem numero, aut non hæc eadem numero merita causaret. Quod argumentum, ni fallor, id quod intendimus euidenter ostendit. Et opposita Vsq. fundamenta subuertit. Deinde probatur idem; Quoniam homo, cum iustificatur aut postquam iustificatus est, sicut non meretur neque mereri potest sibi primam gratiam; ita nec circumstantias temporis, loci, personarum, modi &c. pendent enim istæ non minus quàm prima gratia ex diuina liberalitate & misericordia; ergo multò minus Christus quando per gratiam vnionis humanitatis cum persona verbi fuit substantialiter constitutus, meruit aut mereri potuit vnionis circumstantias. Probatum consequentia: quia sicut gratia vnionis humanitatis cum Verbo magis habet rationem gratiæ & principij meritorij, quàm gratia habitualis, ita circumstantiæ se tenentes ex parte gratiæ vnionis magis habet rationem gratuiti doni, & magis accedunt ad rationem principij meritorij, quàm circumstantiæ gratiæ habitualis; ergo magis eis repugnat antè vel post esse terminum meriti, quàm circumstantiæ gratiæ habitualis.

QVÆSTIO SEPTIMA ET OCTAUA. An Christus meruerit aut mereri potuerit quasi extensionem vnionis hypostaticæ ad eas materie partes, quas paulatim per mutationem acquirebat, vel quasi restitutionem eiusdem vnionis factam in resurrectione?

DVO sunt quæsitæ, quæ singula duas habent partes. Ad primum responderetur, quod ad vtramque partem affirmatiuè. Nam & si probabiliter dici possit extensionem illam vnionis ad partes materiæ fuisse Christo debitam ex vi primæ vnionis, & ex ea absque alio merito consecutam fuisse; eo quod vnio personalis, qua filius Dei factus est homo integer & perfectus, requirebat vt omnes humanæ naturæ partes vna & eadem Verbi personalitate subsisterent; longè tamen probabilius dici potest, extensionem illam ex eius meritis fuisse Christo debitam, cum maioris sit dignitatis & excellentiæ perfectionem aliquam ex meritis sibi comparare (quando id congruè fieri potest) quàm illam absque meritis ex sola liberalitate donantis accipere; neque absurdum est eandem extensionem Christo fuisse debitam duplici titulo, scilicet quasi naturalis sequelæ ex prima vnione & titulo meritorum: quibus etiam modis Christo debita fuit gloria corporis. Hæc enim meritis & gloriæ animæ, vt ad eam naturaliter consequens, debebatur.

Ad secundum verò dico Christum Dominum resurrectionem suam, quæ quasi restitutio fuit vnionis, sibi meruisse: huic enim non repugnat esse terminum ac præmium meritorum, sed maximè conuenit excellentiæ Christi: Dixi autem Christi resurrectionem fuisse quasi restitutionem vnionis humanæ naturæ cum verbo; quia verè & simpliciter nunquam fuit vnio illa hypostatica resoluta: nam partibus humanitatis, scilicet animæ & corpori semper fuit vnita persona Verbi; sed quia per animæ separationem à corpore humanitas esse desiit: consequenter etiam vnio personalis cum ea cessauit, quæ rursus post triduum humanitate per vnionem animæ & corporis reparata, quasi naturali concomitantia fuit restituta.

PRIMA CONCL. Dicere Christum aut eius humanitatem vnionem hypostaticam ipsius humanitatis dedisse, cum Verbo per opera mysterium Incarnationis præcedentia condigne meruisse est error in fide. Hæc patet ex dictis.

SECVN-

SECUNDA CONCL. Christus aut eius humanitas non meruit de congruo vnionem ipsius humanitatis hypostaticam cum Verbo diuino prius natura, quam illam haberet. Hæc patet ex dictis.

TERTIA CONCL. Christus per opera sequentia mysterium incarnationis non meruit ipsam incarnationem. Hæc patet ex dictis.

QUARTA CONCL. Christus per Dei potentiam absolutam mereri non potuit vnionem humanitatis cum Verbo personalem. Hæc patet ex dictis.

QUINTA CONCL. Per absolutam potentiam fieri potuit, ut humanitas temporis duratione præexistet incarnationi, & per opera ex diuina gratia habituali procedentia, vnionem sibi cum Verbo personalem mereretur. Huius conclusionis sensus, & veritas patet ex dictis.

SEXTA CONCL. Si Christi humanitas prius natura propriam habuisset existentiam cum propria, vel sine propria personalitate, aut prius natura assumpta fuisset ad existentiam, quam ad substantiam Verbi, potuisset in priori instanti natura per gratiam a Deo acceptam vnionem sibi mereri cum ipso diuino Verbo personalem. Hæc patet ex dictis.

SEPTIMA CONCL. Christus nec meruit nec per Dei potentiam absolutam mereri potuit vnionis hypostaticam continuationem & perpetuam.

OCTAVA CONCL. Christus nec meruit nec mereri potuit incarnationis circumstantias.

VLTIMA CONCL. Christus meruit extensionem seu quasi extensionem vnionis hypostaticæ ad eas materiam partes, quas paulatim per nutritionem acquirerebat, & restitutionem seu quasi restitutionem vnionis factam in resurrectione cum humanitate secundum se totam. Hæc conclusio quo ad primam est valde probabilis, ut supra diximus. Quoad

secundam verò partem sic probatur: Christus meruit suam resurrectionem; ergo meruit etiam restitutionem seu quasi restitutionem vnionis factam in resurrectione. Antecedens colligitur ex sacris litteris ad Philipp. 2. Vbi de Christo loquens Apostolus, ait: Humiliauit semetipsum factus obediens vsque ad mortem, mortem autem crucis; propter quod & Deus exaltauit illum & donauit illi nomen &c. Vbi sanctus Doctor exponens illa verba: propter quod & Deus exaltauit illum, ait: scilicet ut de morte resurgeret. Item de immortalitate ad immortalitatem, &c. Et infra quest. 53. art. 1. ait: necessarium fuisse Christum resurgere, ad commendationem diuinæ iustitiæ, ad quam pertinet exaltare illos, qui se propter Deum humiliant secundum illud Luc. 1. Deposuit potentes de sede, & exaltauit humiles. Et quia Christus propter charitatem & obedientiam Dei se humiliavit vsque ad mortem crucis, oportebat ut exaltaretur à Deo vsque ad gloriosam resurrectionem. Eandem expositionem verbis Apostoli supra notatis tribuunt Glossa, Beda & Augustinus, Dionys. Carthus. Caietanus & alij communiter. Eandem veritatem docet Hieronymus exponens illud Psal. 44. Dilexisti iustitiam, & odisti iniquitatem, propterea vnxit te Deus Deus tuus oleo latitiæ præ omnibus tuis. ait enim vnctionem illam fuisse oleum resurrectionis, ascensionis & dominationis &c. quo Christus delibutus fuit in præmium bonarum actionum. Quod etiam significat Christus Luc. 24. cum duobus discipulis euntibus in Emaus, ait: Nonne sic oportuit pati Christum, & resurgere à mortuis, & ita intrare in gloriam suam? Consequentia verò probatur; quia nomen resurrectionis Christi complectitur, non solum humanæ Christi naturæ reparationem, sed etiam vnionis eius hypostaticæ cum verbo restitutionem: alioquin resurrectio Christi quatenus est

A Deus & homo non esset; est enim Deus homo non per solam vnionem corporis & animæ seorsum cum Verbo, sed per vnionem totius humanitatis, tam secundum partes quam secundum se totam cum ipsa persona Verbi. Cum itaque per resurrectionem reparata fuerit humana Christi natura, & vnio Verbi cum ea personalis, si Christus meruit suæ humanitatis reparationem: eadem ratione videtur vnionis hypostaticæ cum ea restitutionem mereri potuisse aut etiam actu meruisse.

CONTRA primam & secundam concl. arg. Vsq. diff. 21. ca. 1. Si contra fidem est meritum tam condignum quam congruum Christo concedere ad vnionem, idem etiam cõsendum esset de merito congrui iustorum hominum ad eandem vnionem

promerendam: At hoc non admittunt Thom. ergo nec illud ab eis est asserendum. Sequela maioris probatur; quia nulla potest esse maior ratio, ut negent hoc meritum Christo, & concedant illud hominibus iustis; ergo. Probatur assumptum, quia vnio hypostatica tam hominibus quam Christo fuit gratia, quæ sine meritis datur; ergo. Et confirmatur: quoniam ex testimonijs quæ Medina producit, solum constat hominibus esse gratiam; ac proinde illorum meritum excluditur. Secundo tamen

meritum congruum, quam condignum cuius intuitu aliquid datur, in eo, quod datur, tollit veram rationem gratiæ & doni respectu accipientis, si meritum sit ex proprijs viribus; si autem sit meritum ex alia priori gratia, non tollit omnino rationem gratiæ & doni; sed efficit, ut id, quod datur sit secunda gratia, quæ dicitur gratia pro gratia; ergo licet Christo concederemus meritum congrui, ex alia tamen priori gratia ipsa vnio etiam gratia foret, non quidem prima sed gratia pro gratia. Tertiò: quia concederet meritum aliquod humanitati Christi, quo obtinuisset suam vnionem cum Verbo, non cogebatur sentire cum Photino; ergo. Probatur assumptum: quoniam hic hæreticus ita dixit humanitatem illam suis meritis promeruisse Deitatem, ut ipsa non meruerit hypostaticam vnionem cum Deo, sed solam vnionem per gratiam adoptionis.

Resp. ad primum falsam esse maioris consequentiam in Christo vnio hypostatica fuisset efficiens meriti causa tam physica quam moralis, & meritum fuisset præmij causa moralis efficiens; Quod esse impossibile constat ex Philosophia; at non fuit vnio hypostatica illo modo efficiens causam meriti sanctorum Patrum, sed finalis tantum; & ideo potuit vnio illa sub meritum congrui SS. Patrum cadere, & ab eo quodam modo, ut à causa moraliter efficiente dependere. Ad confirmationem dico duo ex testimonijs supra notatis glossam vsq. non admittere, cum absolute loquantur, ut supra dictum est. Ad secundum negatur assumptum, quoad secundam partem, quæ sola ad rem præsentem pertinet: non autem est vera de merito congrui, de quo loquimur respectu vnionis seu incarnationis, à qua veluti à prima gratia & ut à causa finali deriuata est Sanctorum Patrum gratia cum omni eorum merito. Ad tertium negatur antecedens. Ad cuius probationem negatur consequentia; quia licet is, qui meritum illud concederet humanitati Christi, non cogeretur sentire cum Photino in vera Christi Deitate negata: cum eo tamen conueniret in asserendo Christi merito respectu Deitatis: & tantò maior esset eius error, quantò veræ Deitatis acquisitio similitudinis eius acquisitionem excedit. Nam quis non videat maiorem esse absurditatem asserere humanitatem

Argumenta, & Solutiones. Cont. 1. & 2. cont. ob. 1.

Conf.

Obi. 2.

Obiect. 3.

Sol. obi. 1.

Ad conf.

Sol. obi. 2.

Sol. obi. 3.

hanc

hanc posse suis meritis veram sibi Deitatem A comparare, quam posse sibi vere Deitatis similitudinem suis actibus promereri? constat autem vtrumque illius hæretici dictum, vt hæresim ab Ecclesia fuisse condemnatum.

Contra easdem concl. sunt argum. quæ referunt & soluunt Medin. super hoc art. Asturic. in allegata q. 5. & Aluarez. disp. 15. & Rada in allegata Controu.

CONTRA tertiam conclusionem sunt arg. quæ referunt & soluunt Medina super hoc ar. Suarez disp. 10. sect. 4. Asturicensis in allegata quest. 5. Vasquez disp. 21. cap. 7. Rada ubi supra. Aluarez disp. 15.

CONTRA quartam conclusionem sunt argum. Suar. in d. sect. 4. quæ refert & soluit Aluar. disp. 16.

Contra 6.
concl. Vasq.
Obi. 2.

CONTRA sextam conclus. argum. Vasq. cap. 6. primò: quia aut opera quæ simul tempore cum vnione inceperunt, erant meritoria vnionis, quatenus digna reddebantur ex ipsa vnione, aut quatenus prius natura considerantur, vt profecta ex solo auxilio gratiæ operantis & cooperantis, & effecta digna ex gratia habituali; at neutrum dici potest; ergò. Probatur primum dici non posse; quia vnio hac ratione esset causa dignitatis operum; ac proinde principium meriti: principium autem meriti non cadit sub meritum, cuius est principium. Secundum autem esse non posse probatur: quia gratia habitualis & quodlibet auxilium gratiæ debet considerari vt posterius quid ipsa vnione hypostatica; ergò neque per talia opera humanitas vnionem mereri potuit. Antecedens probatur primò quo ad gratiam habitualement: quia si gratia habitualis data fuisset Christo non ratione vnionis hypostaticæ & Deificationis naturæ humanæ, sed ex sola voluntate Dei absque dubio daretur ex solo affectu adoptionis; ac proinde Christum hominem filium adoptiuum constitueret: at hoc est absurdum; ergò fatendum est gratiam habitualement necessariò datam fuisse humanitati intuitu gratiæ vnionis; ac proinde neque natura priorem fuisse ipsa vnione. Maior probatur; quia gratia habitualis secundum se constituit Filium Dei, non naturalem sed adoptiuum. Minor probatur: quia adoptio cum vnione hypostatica omninò pugnat, & humanitas vnita verbo adoptari non potuit. Deinde probat antecedens principalis argumenti, quoad alteram eius partem, scilicet nullum auxilium gratiæ dari potuisse humanitati nisi intuitu vnionis: Quia nullum opus potuit esse in Christo, quod non esset infinite dignum & meritorium: sed ad hanc infinitam dignitatem, necesse est vt opus nitatur vnione ipsa tanquam principio: vt ita sit opus humanitatis Deificatæ; ergò &c. Prima propositio probatur; quia nullum opus potuit esse in Christo, & nõ esset infinite dignum & meritorium. Secunda verò probatur: quia si intelligeretur opus aliquod præcedere vnionem, tanquam dispositio ex parte efficientis, illud non esset opus naturæ Deificatæ; ac proinde neque infinite dignum. Quemadmodum si opus aliquod ex se non sanctificans animam præcederet ex parte efficientis infusio-nem gratiæ habitualis, illud non esset meritorium vitæ æternæ; quia non esset ab homine iusto. Resp. secundum verum esse, nimirum data hypothefi quòd humanitas prius natura propriam haberet existentiam, quàm vniretur Verbo, opera illa quæ simul tempore cum vnione inceperunt, fore meritoria vnionis, quatenus prius natura considerantur vt profecta ex solo auxilio gratiæ operantis & cooperantis, & effe-

cta digna ex gratia habituali. Ad argum. aduersus hanc partem, negatur antecedens quo ad vtramque partem loquendo de potentia Dei absoluta. Ad probationem minoris partis negatur minor. Ad eius probationem dico adoptionem simultaneam non autem præuiam vnioni hypostaticè repugnare: hæc enim esset veluti dispositio, quæ adueniente vnione cessaret. Ad probationem verò secundæ partis negatur consequentia: quia licet nullum opus fuerit aut esse potuerit in Christo, quod non esset ex se infinite meritorium; tamen secundum Dei potentiam absolutam operationes omnes humanitatis, quas prius natura quàm vniretur Verbo producere potuisset, finitè tantum essent meritoria.

CONTRA eandem conclus. argum. quidam recentiores viri doctissimi. Primò, quia ordo nature ad existentiam substantialem mediante subsistentia & personalitate est adeò intrinsecus & quasi essentialis, vt non videatur posse à Deo mutari; ergò fieri non potest vt humanitas propriam habeat existentiam sine personalitate. Antecedens probatur; quoniam actus secundus & accidentalis supponunt actum primum substantialem, qui est intrinsecus ordo inter existentiam substantialem, quæ est vltimus actus eius, & subsistentiam vel personalitatem, quæ est actus ratione cuius natura est capax existentie. Confirmatur: quia operatio meritoria non potest esse sine existentia; quia est actus secundus ex natura rei supponens primū, sed etiā subsistentia est actus prior ex natura rei suppositus ad existentiam & per consequens ad operationem; ergò. Resp. falsum esse antec. Ad cuius probationem dico non esse eam connexionem & ordinis necessitatem inter subsistentiam & existentiam, quæ est inter formam & operationem, seu inter actum primum & secundum; quia propriè loquendo existentia non est actus secundus sed vltima actualitas, quàm secundum ordinem rerum naturalem præcedit subsistentia: quem tamen ordinem potest Deus immutare impediendo naturam à proprio complemento, quod est subsistentia, & illi immediatè existentiam substantialem tribuendo, secundum quam res esset ens reale extra causas suas substantialiter existens, sed non actu subsistens, prout subsistere dicit naturæ terminum; quamuis esset subsistens, prout subsistere dicit modum substantiæ proprium distinctiuum eius ab accidente cui conuenit inhærere. Et per hæc satisficit etiam confirmatio.

Secundo: Per Dei omnipotentiam res non existens non potest effectiue operari; ergò per eandem omnipotentiam, quod non existit vt quod, non poterit operari vt quod, & per consequens, licet humanitas posset recipere existentiam sine personalitate; non poterit tamen operari vt quod; nec mereri vt quod; quia hoc est proprium suppositi existentis vt quod, & humanitas sine personalitate non est suppositum existens vt quod. Confirmatur; quoniam, vt innuat Caietan. in q. 4. art. 2. §. simpliciter autem, &c. Suppositalitas est ratio formalis existendi vt quod, & recipiendi alias denominationes: exempli gratia, quod aliquis sit filius, pater, operans &c. ergò sine illa Deus non potest facere, vt humanitas sit existens & operans vt quod. Probatur consequentia: quoniam effectum formalem, etiam secundum non potest Deus dare nisi mediante forma, sicut effectus secundus quantitatis est facere subiectum capax albedinis vel loci commensuratiue; & tamen Deus non potest ista tribuere sine quantitate. Resp. nullam esse consequentiam.

quentiam absolute loquendo : quoniam operari A
ut quod , potest intelligi dupliciter : Vno modo,
prout operans ut quod dicit agens habens debi-
tum naturæ terminum & complementum, quod
est complementum subsistentiæ : Alio modo; qua-
tenus operans ut quod, distinguitur præcisè con-
tra agens, ut quo: Si primo modo sumatur operans
ut quod , admissa consequentia dico in eo casu
humanitatem fuisse operaturam ut quod secun-
do modo: Qui modus operandi sufficit, ut ei tan-
quam agenti principali tribui possit actio meri-
toria.

Ad conf. Ad confirm. dico supposititalitatem esse rationem
propriam & adæquatam existendi ut quod primo
modo, non autem secundo modo; quia talis B
modus potest etiam per Dei potentiam causari
per existentiam immediatè naturam actuan-
tem.

Obiectio 3. Tertiò : Ideò Theologi docent in Deo dari
subsistentiam absolutam præintellectam perso-
nis ; quia Deus præintellectus operatur ut
quod, Verbi gratia creat ; & operatio est actus
subsistentis: at si daretur operatio sine subsisten-
tia, hæc ratio nulla esset; ergò. Confirmatur: nam
ut concedit Vasquez, contra quem etiam pro-
cedunt hæc argumenta , idem est terminus &
principium operationis ; sed humanitas quan-
tumvis existens nequit generari, produci, præ-
destinari, adorari aut esse filia, ut habet D. Tho.
infra q. 24. a. 1. ad 2. & q. 25. a. 5. & q. 35. a. 5. ergò

Conf. neque operari ut quod ; quia subiectum filiationis
est subiectum quod & principium operatio-
nis. Respon. maiorem apud Theologos esse veram
loquendo de Deo operante ut quod , non ut
præcisè distinguitur contra operans ut quo; sed
prout dicit operans habens debitum naturæ ter-
minum & complementum ; hoc enim est subsi-
stentia : quod certum est diuinæ naturæ deesse
non posse , à qua nulla potest abesse perfectio:
non est autem eadem ratio de natura creata. Un-
de ad argumentum concessa maiori de tali ope-
rante negatur minor; licet possit in rebus creatis
per Dei potentiam esse aliud operans ut quod
distinctum præcisè contra operans ut quo , non
tamen in Deo. Ad confirmationem negatur anteceden-
dens de potentia Dei absoluta loquendo: dictum
autem D. Th. intelligendum est de potentia Dei
ordinaria.

Contra 7. concl. argum. Suar. sect. 4. Primò:
quia licet vnio & eius perpetua conseruatio
physicè non distinguantur ; quia per conserua-
tionem nulla res additur rei permanenti & de se
æternæ: tamen moraliter considerata, & in ordi-
ne ad libertatem causæ conseruantis multum di-
stat, ut per se constat; ergò Christus meruit per-
petuam conseruationem, vnionis. Et confirmatur;
quia nulla est ratio cur non potuerit mereri aut
actu non meruerit Christus , ut post mortem E
suam anima & corpus Verbo vnita permane-
rent ; cum sub valore operum eius hoc totum
contineri posset , & non videatur à Deo debi-
tum alijs titulis, & quamvis esset debitum, non
esset propter eam causam negandum meritum.
Secundò Christus meruit ut perpetuò glorifi-
cetur tanquam Deus homo; ergò etiam meruit
ut ea dignitas perpetuò conseruaretur in huma-
nitate sua. Antecedens probatur; quia in hoc sen-
su dicitur dignus diuinitate. Respon. ad primum,
nullam esse consequentiam, quia licet moraliter
differant vnio & conseruatio in ordine ad li-
bertatem causæ conseruantis : hæc tamen diffe-
rentia non sufficit ad rationem meriti respectu
conseruationis : Quoniam ut ante diximus, non

minus vnionis conseruatio quam vnio ipsa prin-
cipium est omnis meriti in Christo , quatenus
homo . Et per hoc diluitur etiam confirmatio;
quia ratio sufficiens ac euidens, cur vnionis con-
tinuatio non possit cadere sub meritum, iam assi-
gnata est; quia scilicet est principium omnis me-
riti. Secundo Respond. quòd data simul vnione
immutabili sine meritis , simul etiam datur sine
meritis tota eius duratio ; quia est æterna & ser-
uato ordine illi connaturali non potest corrumpi ;
ac proinde non datur neque dari potest ex
meritis vnionis continuatio . Sed contra prio-

rem respon. est argument. Quia continuatio In-
carnationis pro die crastino non est princi-
pium meriti hodierna die ; ergò potest cadere
sub illo. Antecedens probatur; quia etiam si In-
carnatio Christi non continuaretur pro secun-
do die, posset esse principium merendi in primo
die. Resp. falsum esse antecedens, nam continuatio
non est formalis , sed solum virtualis in tali vnio-
ne & formaliter est tota simul ; & ideò si ip-
sa nunc est principium meriti , etiam ipsa se-
cundum existentiam , qua coexistit tempori fu-
turo, est principium illius: quod autem per Dei
potentiam possit cras non esse , non impedit co-
existentiam illius ad diem crastinum ; cum et-
iam visio beata, quæ formaliter est æterna & in-
diuisibilis, coexistat anno futuro; & tamen ante
illum potest à Deo destrui . Ad secundum negat

ur consequentia; quia glorificatio Christi; qua-
tenus Deus & homo, posterior tempore est vnio-
ne, nec est principium meriti sicut vnio; & ideò
potuit quidem Christus mereri , ut glorificaretur
tanquam Deus & homo; & ut hæc glorifica-
tio perpetuò duraret : non tamen mereri potuit
ipsam materiam seu causam glorificationis, scilicet
hoc quod est esse Deum & hominem. Secundo
resp. Vnionis durationem esse æternam & totam
simul; & ideò &c.

Contra eandem conclus. argument. Vasq. cap. 8. Quia Christus meruit gloriam corporis & re-
surrectionem illius ; ergò etiam perpetuitatem
vnionis. Probatur illatio; quia Christus non me-
ruit gloriam corporis separati à Verbo ; ergò.
Resp. nullam esse consequentiam. Ad cuius proba-
tionem negatur consequentia; quia licet ad glo-
riam corporis requireretur vnio eius cum Ver-
bo; illa tamen erat donum Dei gratuitum & pri-
ma gratia, cui repugnat esse terminum meriti. Sed
dices : Christus meruit ut humanitas per mortem
destructa repararetur per resurrectionem ; ergò
etiam meruit aut mereri potuit , ut eius vnio
cum Verbo restitueretur. Probatur consequen-
tia; quia vtrumque simul desijt & simul vtrumque
fuit reparatum. Respon. hoc argum. probari Chri-
stum mereri potuisse vnionis hypostaticæ quasi
reparationem, non autem vnionem simpliciter;
quia nunquam simpliciter desijt ; cum semper
corpus & anima fuerint in vnitatem personæ con-
iuncta diuinitati , sed cessauit tamen secundum
quid seu secundum quandam eius extensio-
nem & complementum ; prout scilicet prius ad
formam totius , scilicet ad humanitatem ex a-
nima & corpore simul coniunctis resultantem
extendebatur, quæ extensio desijt in morte , &
post triduum fuit gloriosa resurrectione repa-
rata : Quæstio verò nostra est de continuatione
vnionis simpliciter ; non autem de continuatione
aut reparatione , quo ad hanc vel illam eius
rationem, & de conseruatione etiam simpliciter
intelligenda est nostra conclusio, quam probant
efficaciter argumenta supra posita . Quod au-
tem hæc sint rationi consona probatur ; Quia
vnio-

Ad Conf.

Replica.

Sol.

Sol. obi. 2.

Vasq. obi. 2. concl.

Sol.

Inf.

Sol.

vnioni hypostaticæ simpliciter & absolute A sumptæ conuenit per se primò, vt sit prima gratia & fons omnium meritorum; ac proinde illi per se primò & propriè repugnat esse terminum meriti ex eadem persona procedentis: Eidem autem vnioni quatenus ad humanitatem extenditur, vt est ab anima corporeque distincta, veluti forma totius secundariò conuenit ratio primæ gratiæ; & ideo sicut manente vnione hypostatica, tam corporis quam animæ cum persona Verbi potest vnio humanitatis secundum se cum Verbo cessare & de nouo restitui, sic in restitutione iam non habet formaliter loquendo rationem primæ gratiæ, sed materialiter tantum, quatenus vna est vnio secundum rem cum vnione hypostatica corporis & animæ, cuius vnionis hoc est complementum: formaliter autem prout scilicet vnio præcisè est humanitatis illi post definitionem restituta, terminus est meritorum Christi. Supponimus hac responsione diuini Verbi personalitatem prius naturæ corpori & animæ fuisse communicatā, quàm toti humanitati, quod inferius explicabitur cū Cai. q. 6. a. 1. & 6.

Astur alio modo diluit argumentum dicens, reunionem Verbi cum humana naturā secundam se totam non fuisse factam ex vi resurrectionis, sed cum Verbi in triduo mortis esset vnium ipsis naturæ partibus, ad eam pertinebat, vt eius suppositum, ita vt facta naturæ reintegratione, naturaliter consecutum fuerit, vt maneret tali supposito vnita; atque ideo (inquit) formalissimè loquendo hæc reunitio Verbi cum integra humanitate, non tam est tribuenda Deo, vt resurrectionis authori, quàm eidem vt authori Incarnationis. Sed quia naturalis hæc sequela non repugnat rationi meriti, vt patet de gloria corporis Christi, quæ ex animæ gloria naturaliter effluit, & tamen eam Christus passionis humilitate promeruit; ideo prior illa nostra responsio magis arripit.

CONTRA ostenditur conclus. arg. Vasq. volens Dbi. Vasq. cōf. 2. cōf. 1. probare circumstantias omnes, non solum consequentes, sed etiam antecedentes tempore & concomitantes Incarnationem, quæ per se requisitæ non erant ad ipsam, fuere tamen peculiare beneficium, sub meritum humanitatis cecidisse, non solum quatenus habuerunt rationem beneficij respectu aliorum; sed etiam respectu ipsius humanitatis. Sic igitur arguit. Propter merita in tempore futura aliquid interdum datur, vt patet in gratia antiquorum Patrum; quæ data fuit ante meritum Christi; ergò circumstantiæ etiam illæ, quæ fuerunt prius duratione aut simul tempore cum merito Christi, potuerunt cadere sub eius merito. Secundo circumstantiæ Incarnationis vel tempore antecedentes vel concomitantes mysterium non comparabantur cū merito Christi, tanquā principium illius, sicut vnio ipsa comparabatur; ergò potuerunt cadere sub Christi meritum, licet vnio cadere non potuerit. Consequenter patet ex supradictis. Antec. verò probatur discurrendo per singulas circumstantias: Nam quod annunciatum fuerit mysterium per angelū, prædictū per Prophetas, factū in ciuitate Nazareth, quod humanitas cōcepta fuerit ex Virgine incorrupta, ipsa etiā consentiente, quod ex Virgine sine peccato, & alia huiusmodi omnino accidentariè se habuerunt cū ipso mysterio & vnione, quæ fuit principium meriti; ergò non se habuerunt per se ex parte principij ad ipsam meritum; ac proinde sub illud cadere potuerunt. Antecedens probatur; quia, si aliqua ex prædictis circumstantijs se habuisset, ex parte

principij, esset circumstantia talis matris; at hæc non se habuit hoc modo; ergò. Probatur hæc minor: Nam quod mater fuerit de stirpe Regum, quod fuerit Virgo sine peccato, quod tam profunda humilitate consensum præbuerit; quæ videntur beneficia aliqua facta humanitati Christi, omnino accidentarium fuit ipsi vnioni; ergò hæ circumstantiæ omnino accidentariè se habuerunt cum principio merendi; ergò non se tenent ex parte principij. Antecedens probatur; quia eadem omnino esset, etiam si hæ circumstantiæ defuissent. Deinde, quod ex hac numero muliere concepta fuerit humanitas, quæ vnita fuit Verbo: fuit etiam circumstantia accidentaria comparata cum ipsa vnione. Tertiò si ab hac matre separemus cetera ornamenta dicta, & puram mulierem consideremus, non fuit beneficium peculiare ipsius humanitatis, quod sub meritum illius caderet. Tertiò principaliter probat Christum de facto circumstantias meruisse per opera posterius tempore facta & primò considerando circumstantias, quatenus fuere beneficia ipsorum hominum, & Angelorum: Quia ea singularis gratia & beneficij meritis Christi ascribi debet, & pro his omnibus gratiæ ipsi Christo agende sunt, vt manifestè patet in dispositione, qua Virgo ad hoc mysterium præparata fuit: hanc enim ex meritis ipsius Christi habuisse dubitare non licet. Et quamuis Angelis non fuerit data gratia bene operandi in via & gratia ex meritis Christi, tamen certum est multa quæ pertinent ad gloriam ipsorum accidentariam, per merita Christi habuisse; qualis fuit annunciatio huius mysterij. Quarto probat idem quo ad circumstantias consideratas, quatenus fuere beneficia ipsius humanitatis Christi: Quia Christus nullum à Deo beneficium accepit sine meritis, quod sub merita ipsius cadere potuit; ergò. Et confirmatur, quia Christus gratias condignas Deo reddidit pro his singulis circumstantijs & beneficijs: at ipsæ circumstantiæ non fuere requisitæ ex parte principij merendi, vt probatum est; ergò ipsæ gratiarum actio pro illis beneficijs, etiam si posterius tempore exhibita fuerit, rationem meriti respectu illorum habere debuit. Resp. ad primum, solutio prior nullam esse consequentiam; quia circumstantiæ Incarnationis se tenent ex parte principij meritorum ipsius Christi; non autem gratia SS. Patrum. Ad secundum negatur consequenter. Ad probationem dico, non solum principium meriti, sed omne quod se tenet ex parte principij meriti, non posse cadere sub meritum. Quamuis autem circumstantiæ illæ non sint principium meriti: se tenent tamen ex parte principij meriti; non tamen omnes, quasi proximè & immediatè ad ipsum pertinentes, sed quædam etiam mediantes persona diuina, vel mediante humanitate; ad quam proximè plures ex eis pertinebant, vel simpliciter quatenus erat hæc numero humanitas, sicut hæc numero mater substantialiter considerata, vel in ordine ad vnionem & eius effectum, scilicet redemptionem: decuit enim humanitatem Verbo diuino personaliter vnientem ex omnibus circumstantijs, non solum vnioni tam excellenti sed etiam vniuersali hominum redemptioni diuinitus aptissimam reddi: quod optimè per illas circumstantias, & alias similes effectum fuisse perspicue patet ex ijs, quæ de singulis illis docuit S. Thom. De circumstantia quidem finis q. 1. a. 2. & 4. de circumstantia verò temporis & Prophetarum in artic. 5. & 6. & q. 35. art. 8. Quæ non ad solam humanitatem; sed etiam ad Dei personam vnientem humanitati; & ad ipsam

ipsam vnionem in ordine ad redemptionem, & A alios effectus pertinent: de circumstantia verò personæ matris, tam secundum eius substantiam, quam secundum eius qualitates agit S. D. infra quest. 27. 28. 29. & 30. a. 4. De circumstantia verò personæ angelī, per quem annuntiatus est Incarnationis mysterium, agit in quest. 30. De genitoribus autem Matris agit quest. 31. Denique de circumstantia actiui principij generationis Christi agit S. D. in quest. 32. In his enim locis docet vnionis hypostaticæ congruentiam tam ex parte Verbi diuini, quam ex parte humanitatis, & ipsius vnionis secundum se & effectum eius ex dictis omnibus circumstantiis quam maximè dependere, & ideo licet ex eis multa B sint accidentaria respectu vnionis absolute considerata; illi tamen vt congruè fieret fuerit necessaria. Et quoniam vnio principij ad huius vnionis ac principij congruitatem requisita dicuntur verè ac propriè se tenere ex parte principij; non quia simul eum eo influant in actus meritorios; sed quoniam illi tribuunt congruentiam tam secundum se, quam ex parte componentium, scilicet Verbi & humanitatis, & in ordine ad redemptionem & alios effectus. His adde circumstantias matris, temporis & loci ad huius indiuiduæ humanitatis generationem fuisse necessarias, nam eis mutatis non eadem, sed alia numero fuisset C humanitas: circumstantia etiam personæ Spiritus sancti, cuius actiua virtute Maria Virgo concepit Dominum Iesum Deum & hominem, fuit simpliciter necessaria; alioquin non Deum & hominem, sed purum hominem genuisset. Igitur hæc circumstantia se tenent ex parte principij gratiæ & meritorum, scilicet vnionis non solum quo ad eius congruitatem; sed etiam quoad eius substantialem constitutionem; vel ratione humanitatis vt mater, tempus, & locis; vel ratione ipsius vnionis, vt Spiritus sanctus. Cum itaque circumstantiæ omnes de quibus agimus, ex parte principij meritorum se teneant, & ad ipsius principij constitutionem pertineant, impossibile est, vt eorundem meritorum sint præmia: & ex his etiam patet, quid dicendum sit ad antecedens & ad eius probationem. Ad tertium respond. gratiam & dispositionem, quæ beatiss. Virgo preparata fuit ad concipiendum in se Deum & hominem, fuisse ex meritis Christi, tanquam ex causa finali illam autem gratiæ perfectionem, quam ex ipsa conceptione recepit, fuisse ex meritis Christi, non solum vt ex causa finali, sed etiam effectiua: gloria etiam accidentalis quam Angelus habuit ex annunciatione, ex meritis Christi fuit, vt ex causa finali: Alia verò beneficia in omnes angelos ex Incarnationis mysterio redundantia ex merito Christi, vt ex efficienci causa deriuantur. Ad quartum resp. circumstantias illas omnes se tenere ex parte principij merendi, & ideo non potuisse cadere sub meritum gratiarum actionum vel aliorum operum. Implicat enim contradictionem, principium meritorum & ea quæ ad ipsum formaliter principium est in actu primo vel secundo pertinent, esse terminum seu præmium eorundem meritorum.

Obi. 1. conu. Contra vltimam conclus. quoad secundam eius partem argumentantur quidam recentiores viri doctissimi. Primo: Quia sequeretur Christi meritum, tali præmio sufficienter fuisse præmiatum, & nihil amplius illi deberi de conditione: at consequens est absurdum; ergo. Probatur illatio; quia talis vnio saltem est æqualis

Naz. in D. Tho. 3. partem

in valore cum merito: cum tribuat ei valorem; ergo, si illa datur in præmium meritorum, præmiantur ad æqualitatem. Respond. nullam esse sol. consequ. Ad cuius probationem negatur etiam consequentia; quia merita Christi non ordinabantur per se primò ad iteratam vnionem humanitatis cum Verbo, sed secundariò tantum & consequenter, id est tanquam ad effectum consequentem, ac debitum humanitati per resurrectionem; id est iteratam vnionem animæ & corporis resultanti. Et ideo Christi merita ad reuentionem humanitatis cum Verbo non ordinabantur nisi diminutè & secundum quid, quatenus scilicet ex restituta humanitate consequitur, quæ in ordine ad Deum, vt agens secundum prouidentiam supernaturalem se habet, vt materia summè disposita ad iteratam vnionem cum persona Verbi; ita vt meritum ad resurrectionem id est iteratam vnionem animæ & corporis per se primò simpliciter & immediate fuerit ordinatum, vnionem autem iteratam humanitatis cum Verbo respexerit, quatenus in partibus humanitatis vnitis, quasi radicaliter & virtualiter continebatur, quod est ad eam ordinari secundum quid, ex quo planè colligitur restitutionem hanc vnionis non esse secundum se, neque simpliciter & absolute præmium meritorum Christi, sed tantum secundum quid, & prout in altero præmio principaliter intèto continetur, scilicet in reuentione partium humanitatis ad inuicem ac proinde sequitur, tale præmium sub tali ratione respectum non posse meritis adæquari: implicat enim esse præmium adæquatum, & ad illud merita per se primò non ordinari: quamuis igitur vnio hypostatica secundum se merita Christi posset adæquare: si ad illam vt ad præmium per se primò dirigerentur, non potest tamen illorum esse præmium adæquatum, si veluti contenta secundum quid in altero præmio consideretur.

Secundo: Talis vnio consequitur ad vnionem D factam in Incarnatione, & ad reuentionem partium humanitatis inter se, quæ factæ sunt sine meritis; ergo etiam hæc vnio fuit sine meritis. Antecedens probatur inam ex hoc quod sine meritis assumpta est inamissibiliter humanitas & eius partes, sequitur quod quandocunque ipsa humanitas extiterit sit Verbo vnita: nam humanitas reintegrata in resurrectione debet subsistere per subsistentiam, quam habebat eius anima, quæ est suppositalitas Verbi. Consequentia verò probatur; quia sine meritis datur, quod naturali sequela sequitur ad id, quod gratis concessum est; ergo. Probatur hoc antecedens; quia sine meritis habuit Christus gratiam & beatitudinem & scientiam infusam; quia sequuntur ad vnionem quæ gratis facta fuit. Quod si dicatur Christum gloriam corporis meruisse, quæ sequebatur ad gloriam animæ, quam habuit sine meritis; contra hoc est, quod illa non sequebatur ad gloriam animæ, vt erat beata solum in ordine ad Deum: quo modo solum anima Christi fuit beata ante passionem. Vnde S. Tho. de ver. qu. 29. a. 6. ad 4. ita respondet: Gloria corporis sequitur ex gloria animæ: quoniam anima est omnino glorificata secundum ordinem ad Deum, & secundum ordinem ad corpus: sic autem anima Christi non erat glorificata, sed solum in ordine ad Deum: secundum autem, quod erat forma corporis, passibilis erat. Et per hanc responsonem sustinet ibi S. D. Christum potuisse mereri gloriam corporis. Quod idem etiam explicat in 3. dist. 18. q. 1. a. 4. q. 2.

S

Resp.

Respond. nullam esse consequentiam. Ad cuius probationem negatur antecedens loquendo de eo, quod sequitur ad id, quod gratis concessum est, & per tempus aliquod esse definit, & cum deficiente definit: huius enim restitutio siue reparatio sub eodem merito (quamvis non eodem modo) cadit, sub quo cadit illius reparatio, ad quod quasi naturaliter & necessario sequitur. Vnde ad probationem antecedentis dico non esse simile quod affertur pro simili, quia gratia beatitudo & scientia infusa animæ Christi sequebantur unionem animæ cum Verbo, quæ nunquam esse desijt: & ideo non potuerunt subsequi merita, sicut restitutio dicte unionis, sed priora fuerunt omni merito, sicut & ipsa unio animæ cum Verbo.

SECUNDA CONTROVERSIA.

An antiqui Patres meruerint, aut mereri potuerint condignè, aut congruè diuini Verbi Incarnationem, aut eius accelerationem, vel circumstantias, aut aliquem Incarnationis effectum?

*Scilicet que
sunt.*

NOMINE Patrum antiquorum non Sancti solum Mosaiæ legis; sed omnes etiam legis naturæ iusti comprehenduntur; Quibus Incarnationis mysterium explicite vel implicite fuit à Deo reuelatum, ut ait sanctus D. in 2.2. qu. 2. ar. 7. non minus enim hi, quam illi diuini Verbi Incarnationem sanctis suis operibus ad eam à Deo obtinendam ordinatis mereri de congruo potuerunt. Verum ex Theologis plures Controversiam hanc ad solos legis Mosaiæ Patres videntur arctare; non quia legis naturæ iustos excludant; sed quia solis istis promissa fuit Incarnatio Verbi diuini, ut ait Apost. ad Rom. 1.5. c. in hæc verba: Dico enim Iesum Christum ministrum fuisse circumcisionis (id est Iudaici populi) propter veritatem Dei ad confirmandas promissiones Patrum, gentes autem super misericordia honorare Deum. Et questio propriè est de merito congrui, tam respectu Incarnationis, quam accelerationis & cuiuslibet circumstantiæ. Quid autem nomine accelerationis intelligendum sit, dicemus inferius.

*Sententia
Doctorem.*

IN HAC Controversia quatuor sunt præcipuæ Theologorum sententiæ. Ex quibus vltima quæ est D. Thomæ, quatuor habet dicendi modos. Est igitur PRIMA SENTENTIA dicens, antiquos Patres non meruisse etiam de congruo Incarnationem quoad eius substantiam, sed tantum quo ad eius accelerationem. Hanc sequuntur D. Bonauentura in 3. dist. 3. artic. 2. quest. 2. Marilius eadem distinct. quest. 5. Et Gabriel ibid. q. 1.

SECUNDA SENTENTIA est affirmans antiquos Patres non solum meruisse accelerationem Incarnationis, sed etiam Incarnationem ipsam, non secundum se, sed quo ad vnum tantum eius effectum; non quidem quo ad illum, qui est iustificatio per gratiam, sed quo ad alterum, qui est apertio Regni cælestis. Hanc etiam sequitur D. Bonauentura loco notato, & tribui solet Alensi, sed Vasquez obseruat doctorem hunc non distinguere de merito congrui respectu Incarnationis & accelerationis aut circumstantiarum.

TERTIA SENTENTIA est Vasquezij, dist. 22. c. 4. & 23. c. 5. qui dicit quatuor. Primum est, antiquos Patres non meruisse congruè ipsum mysterium Incarnationis: Ex quo sequitur (inquit) neque meruisse executionem illius, neque prædestinationem. Secundum est, eos congruè

meruisse circumstantias aliquas eiusdem mysterij, & earum prædestinationem. Tertium est, Patres meruisse accelerationem Incarnationis. Vltimum est, antiquos Patres non meruisse singulas Christi actiones, quibus meruit redemptionem, neque tempus peculiare & determinatum illarum. Eandem sententiam, quoad tria prima dicta sequitur Pesantius, dist. 3.

QUARTA SENTENTIA est D. Th. in hoc ar. & in 3. ad Amb. dist. 4. docentis, antiquos Patres de congruo meruisse diuini Verbi Incarnationem secundum eius substantiam, non tamen ex condigno. Cuius sententiæ defensores variè eam interpretantur, aut proponunt.

Est igitur primus dicendi modus Val. punct. 8. qui tria dicit. Primum est, Patres non solum promeritos esse de congruo Incarnationem quoad tempus, in quo Verbum Dei carnem sumpsit, ut scilicet tunc & ex semine Abrahæ fieret sed etiam absolute. Secundum est, ex condigno nullum hominum promeritum fuisse Incarnationem. Tertium est, ex hoc ipso, quod beata Virgo & alij sancti meruerunt ex congruo Incarnationem ipsam, meruisse quoque per eadè opera à Deo præuisa, ut Deus præordinaret & veller Incarnationis mysterium peragere; nam Deus non aliter res prædefiniuit, quam eas exequatur.

Secundus dicendi modus est Suarezij dist. 10. sect. 5. & 6. Vbi octo dictis suam explicat opinionem. Primum est: nullus hominum meruit de condigno Incarnationem filij Dei. Secundum est: nulla pura creatura potuit de condigno propriè & perfectè mereri Incarnationem, etiam si intercederet Dei promissio; quamvis illa posita esset aliqualis ratio meriti aliquam similitudinem habes cum merito de condigno. Tertium est: Posita hac promissione adhuc non esset in illis operibus meritum propriè ac simpliciter de condigno habens seu inducens veram rationem iustitiæ. Quartum: eo modo imperfecto, quo potest vnus homo mereri Incarnationem in alia natura, potest etiam in propria. Quintum: patres non potuerunt mereri de congruo prædestinationem Incarnationis. Sextum est: Non potuerunt antiqui Patres de potentia ordinaria mereri de congruo prædestinationem Incarnationis, quoad circumstantias eius. Septimum est: Antiqui Patres etiam meruerunt de congruo aliquas circumstantias Incarnationis, & aliquo modo dici possunt meruisse eiusdem accelerationem.

Tertius dicendi modus est Asturicensis in rel. de gratia Christi, quest. 5. pag. 478. & seq. vbi suam sententiam explicat quinque conclusionibus. Prima est: Si Patres ita dicantur accelerationem Incarnationis Christi meruisse, ut propter eorum merita Verbum citius in mundum veniret, quam per diuinum consilium fuerat dispositum, priusquam nostro intelligendi modo Deus merita Patrum præiudicaret, improbabiliter diceretur Patres antiquos accelerationem Incarnationis Christi meruisse. Secunda Conclusio est: SS. Patres ita dicantur accelerationem Incarnationis Christi meruisse, ut Deus antequam præiudicaret eorum merita, decreuerit quidem filium suum in mundum mittere; non tamen designauerit certum tempus, in quo illum esset missurus, sed quo ad hoc expectauerit merita Patrum: quibus in sua æternitate præiudicaret determinatum tempus Incarnationis filij sui, cum aliqua probabilitate dici potest antiquos Patres meruisse Incarnationis Christi accelerationem.